

DOPROWADZIĆ (105) *vb pf*

Oba o jasne; w 2 sg imp a pochylone; w pozostałych formach jasne (w tym 2 r. błędne znakowanie).

inf doprowadzić (39). ◇ *fut 1 sg* doprowadzę (1). ◇ *3 sg* doprowadzi (10). ◇ *3 pl* doprowadzą (5). ◇ *praet 2 sg m -ś* doprowadził (1). ◇ *3 sg m* doprowadził (8), doprowadzi(e)ł (2) *ActReg*. ◇ *1 pl m pers - (s)my* doprowadzi(e)li (1) *ActReg*. ◇ *3 pl m pers* doprowadzili (3). ◇ *plusq 1 sg m -em* był doprowadził (1). ◇ *imp 2 sg* doprowadź (4). ◇ *3 sg* niech(aj) doprowadzi (3). ◇ *3 pl* niech doprowadzą (1). ◇ *con 1 sg m* bych doprowadził (1) *WujNT*. ◇ *2 sg m* byś doprowadził (4). ◇ *3 sg m* by doprowadził (11). ◇ *1 pl m pers* bychmy doprowadzili (1) *RejPos*. ◇ *3 pl m pers* by doprowadzili (2). *subst* by doprowadziły (1). ◇ *impers praet* doprowadz(o)no (1). ◇ *con* by doprowadz(o)no (1). ◇ *part praet act* doprowadziwszy (4).

Sł stp notuje, Cn brak, Linde XVI (jeden z tych samych przykładów) – XIX w.

Przyprowadzić, zaprowadzić, odprowadzić kogoś, coś do jakiegoś miejsca lub jakiejś osoby, do jakiegoś celu; deducere Mącz (105) : RejWiz 109; Deducere, Prowadzić/ Doprowadzić Mącz 96b, 96b.

doprowadzić kogo, co [w tym: kogo, co do czego [= dokąd] (21), kogo na co (4), kogo w co (1), tam (2)] (36): BierEz Hv; OpecŻyw 41v; MetrKor 38/321; MiechGlab 31; LibLeg 11/66; będziez raczył na on gołciniec doprowadzic nas na ktorem [...] zadne sprzeciwienstwo nam przelzkodziec niemoze RejPs 210v; Leop Ps 107/11; Tedy Edná rzekłá Tobiałzowi/ Niechże was Pan niebiełki doprowádzi moy namileyzy brácie [Frater dilecte restituat te Dominus coeli] BibRadz Tob 10/14 [idem BudBib]; BielKron 169, 253, 331, 435; RejAp 35; Cefarz pan moy iuz ná páłacu łwym ielth/ á ia doprowádziłwzy go wroćilem łie HistRzym 42v, 42, 126v [2 r.]; RejPos 208, 243, 282v; BudBib Tob 10/14; y doprowadzili go [św. Pawła] do okrętu [praemittebant (marg) et deducebant (-) autem eum ad navem]. BudNT Act 20/38; CzechRozm 56, 121, 122v; ReszList 168; ActReg 59, 71; LatHar ++ +, 632; SarnStat 45; KlonFlis D4v. Cf doprowadzić kogo do kogo.

doprowadzić kogo do kogo (4): RejZwierc 199; ReszList 172; Doprowadz młodzieńcá tego do Hetmáná [Adolescentem hunc perduc ad tribunalum]: bo mu coś ma opowiedzieć. WujNT Act 23/17, Act 23/18.

doprowadzić do czego [= dokąd] (25): OpecŻyw 41v; MiechGlab 31; LibLeg 11/66; Leop Ps 107/11; BielKron 331, 435; Prosequi et domum deducere, Doprowadźyc do domu. Mącz 386a; RejPos 208, 282v; BudNT Act 20/38; CzechRozm 121, 122v, 143v; ReszList 168; iako humanifsimie tractował [arcyksiążę] dogospodysmi doprowadzili naobiad prosieł ActReg 84, 59; LatHar 632; SarnStat 45; KlonFlis D4v. Cf Zwrot.

Zwrot: »doprowadzić do grobu, do kościoła« = odprowadzić umarłego w orszaku pogrzebowym do grobu lub do kościoła [szyk zmienny] (5 : 1): Iáko y Apołtołom łwym Pan powiedzieć raczył/ gdy łie prołili áby vmárłego do grobu doprowádzili RejAp 35; HistRzym 126v [2 r.]; RejPos 243; Vmrze Zagrodnik Sługa, wzdy checheł kupiá od dzwonienia zapłacá doprowadzá do Grobu ActReg 23; LatHar +++.

W przeni (47) :

doprowadzić kogo do kogo (3): RejPos 332v; Pewnie Anyoł Páńłki ktory tobie ielł ná łtraż á ná pociechę twoię dány/ doprowádzi cie [...] y do oycá twego niebiełkiego RejZwierc 199; LatHar 587.

doprowadzić kogo, co do czego (18): *Leop* *A3v; *RejAp* 56; pewnie wiedz iż [*Pan*] cie doprowadzi do łąpęczności swoiey/ á do oney wieczney owczarniey fwey. *RejPos* 169, 19v, 57v, 58v, 189v, 216v, 222; *RejZwierc* 199; *RejPosWstaw* 42v; *BudNT* d3v; *CzechRozm* 235; IEzu/ któryś [...] dużę [...] mátki twey/ do chwały wiekuištey/ z niezliczoną mocą świętych Anyołów doprowadzić raczył. *LatHar* 550, 21, 40, 414. Cf *Zwrot*.

doprowadzić dokąd [= do czego] [w tym: kogo do czego (22), tam (3), gdzie (1)] (27): *OpecŻyw* 163; *RejPs* 56v, 72, 89, 159v, 200v; á Báránek do wod żywiących doprowadzi ich. *RejAp* 70; *RejPos* 4, 21, 115v, 169, 182 (15); *RejPosWiecz*³ 99v; Bo wolę náładować [*figlów*] poćciwych á wiecznych. Ktore mogą ozdobić y fławę poćciwą/ Y tám mię doprowadzić kędy fwięci żywą. *RejZwierc* 271, A3v, 14v, 176v.

Zwrot: »[kogo] do ostatka doprowadzić« (1): Yuż cie on [*Bóg*] do oštátká fnádnie doprowadzi/ Zeć fie o namnieyfy pién koło nie závádzi. *RejWiz* 138.

Szeregi: »dowieść a doprowadzić« (2): áby ni o czym nie było nawiętfze ftáránie iego/ iedno o tych drogach á o tych fpráwach/ ktoreby go dowiodły á doprowadziły do tych wiecznych obiecanych rádości iego *RejPos* 216v, 252.

»przywieść i doprowadzić« (1): ktore [*Pismo św.*] cie [...] w drogach Páńfkich fpráwować/ w fwiáthłości Bożey záchować/ ná koniec y do chwały Kroleftwá niebieskiego przywieść y doprowadzić/ może? *Leop* *A3v.

Zwroty przen (7) :

a) »[kogo] do grobu doprowadzić« = *towarzyszyć aż do śmierci* (4) : ia wolę mieć rozum á náukę niż bogáctwo bo mię to fnádnie opuścić może/ ále to oboie áż mię do grobu doprowadzić musí *RejZwierc* 13, 38v, 67v, 82v.

b) »do łożnicy [kogo] doprowadzić« = *wydać za mąż* (2) : Nie do tákiéy łożnice/ moiá dżiėwko droga/ Miáłá cię máć vboga Doprowadzić: nie tákąc dáć obiecowałá *Wypráwę KochTr* 8; *ZawJeft* 38.

c) »doprowadzić [kogo] w sprawiedliwości« = *pomóc komu postępować sprawiedliwie* (1) : Iehowo doprowadz mię wfprowadliwości twoiey [*duc me in iustitia Tua*] dla fprzećiwnikow moich *BudBib Ps* 5/8 [9].

a. *Dostawić kogoś gdzieś siłq; przetransportować, zawieźć; dostarczyć* (5) :

doprowadzić kogo na co (1): A iefli twoiá przysięgá nie ieft fprawiedliwa/ [...] niech cię wezmą wfzyfcy źli duchowie/ y niech cię doprowadzą [*deducant te JanStat* 1129] ná wieczne potępienie ná wieki wiekow/ Amen. *SarnStat* 265.

doprowadzić kogo, co do czego [= dokąd] (4): Y kazał [*oracz*] fie ná woz wfádzić/ A do miáftá doprowadzić *BierEz Hv; RejPos* 225v. Cf *Zwrot*.

Zwrot: praw. »do granic ziemie [kogo] doprowadzić« (2): iż [*jeśli*] go [*człowieka, który będąc oskarżony o występpek usiłuje zbiec*] nie będziemy chćiec przypuścić ku fpráwie iego niewinności/ tedy Woiewodá do gránic ziemie będzie go powinien doprowadzić [*extunc palatinus ad metas suae terrae illum conducere tenebitur JanStat* 627] *SarnStat* 156, 242.

b. *Dojść do pewnego punktu w pracy, w działaniu* (2) :

Zwroty: »do kresu [co] doprowadzić« (1): Iużem do tego krefu był ten Lift doprowádźił/ gdy íám nowinę przyniešiono ze Fráncyey *ReszList* 187.

»do skutku doprowadzić« (1): Táki/ co w głowie vrádźi/ Do skutku nie doprowádźi. *KochPs* 172.

c. Spowodować, wywołać jakiś skutek (1) :

Zwrot: »doprowadzić [kogo] do śmierci« (1): grzechy młodošci iego doprowádźą go áż do śmierci hániebney *BibRadz* 281 *marg.*

Synonimy: dowiešć, przywiešć.

Formacje pochodne cf PROWADZIĆ.

Cf **DOPROWADZENIE, DOPROWADZON**

BZ